

Sprawozdanie z realizacji projektu

„Deszcz to wiele kropel – codzienne działania na rzecz ochrony bioróżnorodności i zapobiegania skutkom zmian klimatu” zgodnie z umową nr WFOŚ/D/367/3772/2019 z dnia 04.11.2019 r.

Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorski realizował projekt, zgodnie z założeniami, od 01.05.2019 - 31.03.2020 w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Dzielnicy Kokoszki, Wojewódzką i Miejską Biblioteką im. J. Conrada Korzeniowskiego, Pozytywną Szkołą Podstawową, Radą Dzielnicy Kokoszki, Pomorskim Zespołem Parków Krajobrazowych i Gdańskimi Wodami. Tak szerokie partnerstwo było wsparciem merytorycznym i pozwoliło na dotarcie do różnorodnych kręgów odbiorców.

Wdrażając główną ideę projektu związaną z poszerzeniem wiedzy przyrodniczej i środowiskowej o najbliższym otoczeniu, na szczególnie wrażliwym obszarze, na styku terenów zurbanizowanych (przestrzeń mieszkalna i przemysłowa) i obszaru chronionego krajobrazu zrealizowano 6 warsztatów terenowych i 3 stacjonarne. Dzięki poszerzeniu wiedzy w ramach dwóch modułów związanych z ochroną bioróżnorodności i przeciwdziałania skutkom zmian klimatu oraz zrozumieniu działających w środowisku mechanizmów łatwiej będzie bardziej bezkolizyjnie współistnieć na styku człowiek-przyroda.

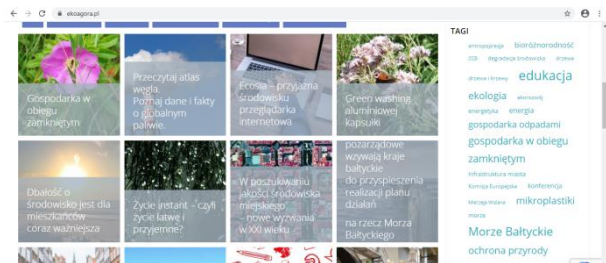
Inauguracyjny warsztat terenowy, 15 czerwca 2019 r. poprowadzili Marcin Wilga i Roman Boszke. Jednym z istotnych efektów warsztatu było oznaczenie nieznanego dotąd stanowiska kukułki szerokolistnej, stolarka szerokolistnego. 14 września ornitolog, Dariusz Ożarowski, podczas warsztatu „Ptaki w Kokoszkach”, pokazał ile różnych gatunków ptaków żyje wokół nas. Podpowiedział jak je rozpoznawać i jakie mają obyczaje. 21 września Joanna Rayss, w ramach rowerowej wyprawy „Stawy, strumienie i inne wody wokół nas w Kokoszkach” w ciekawy sposób opowiedziała o różnych formach wodnych dzielnicy Kokoszki i ich niesłychanym znaczeniu dla gospodarki wodnej dzielnicy Kokoszki i Gdańska. 5 października 2019 r. przyrodnik, Michał Buliński mówiąc o „Antropopresji w Otomińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu” wskazał na skutki działań ludzi coraz bardziej ingerujących w przyrodę. 12 października 2020 r. Dorota Grądzka, fito terapeutka „Poznajmy i nauczmy się rozpoznawać zioła, czyli leki z zielonej apteki” zwróciła uwagę uczestników na wiele roślin, na co dzień omijanych bądź nawet tępionych jako chwasty. Podkreśliła ich znaczenie dla ekosystemu oraz możliwości wykorzystania w diecie, profilaktyce i leczeniu. 26 listopada 2019, Anna Desogus przekonywała jak ważna jest gospodarka obiegowa w celu ochrony naszego środowiska. 1 lutego 2020 roku w Zakładzie Utylizacyjnym w Szadółkach podczas warsztatu „Co dzieje się z naszymi odpadami? Śmieciowi detektywi” była okazja do przyjrzenia się z bliska efektom naszej produkcji odpadów. Można było, prześledzić etapy i sposoby postępowania z odpadami. 29 lutego 2020 r. warsztat „Hotel dla owadów – zrób to sam” poprowadziła Aleksandra Garnys. Po ciekawym wstępie wyjaśniającym ważną rolę zapylaczy i ich potrzeby żywieniowe i lokalowe uczestnicy wykonali kilkanaście hoteli, które zabrali do swoich ogrodów. 10 marca 2020 r. ostatnie spotkanie rozpoczęło się podsumowaniem cyklu i prezentacją animacji „Your Future, Your choice”. Animacja „Your future – your choice” udostępniona została na platformie EkoAgora.pl pod linkiem <https://ekoagora.pl/your-future-your-choice-filmik-animowany/>. Warsztatem „W poszukiwaniu jakości środowiska miejskiego – nowe wyzwania w XXI w”. architekta Tomasza Rozwadowskiego został podsumowany i zakończony cykl zaplanowanych warsztatów. Cykl objął wszystkie dziedziny przyrody oraz działań człowieka na jej styku, wpływające na jakość środowiska. Był swoistą nauką korzystania i obserwowania przyrody oraz odpowiadania/reagowania na jej znaki. Na spotkanie podsumowujące w dniu 10 marca 2020 zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich Rad Dzielnic Gdańska oraz Radni Miasta z Okregu, w celu przekazania wypracowanego modelu edukacyjnego oraz kontaktów do ekspertów w projekcie, w celu adaptowania do potrzeb dzielnic.

W czasie wszystkich terenowych warsztatów uczestnicy zbierali również porzucone w lasach i na łąkach odpady. Za każdym razem niestety było to kilka worków.

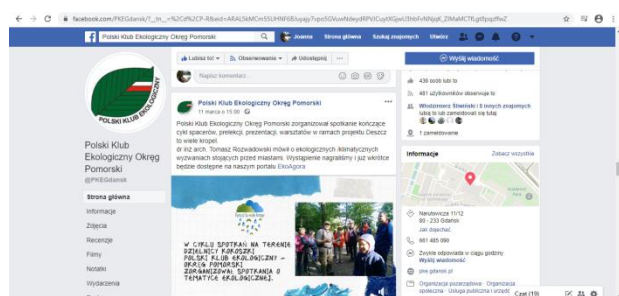
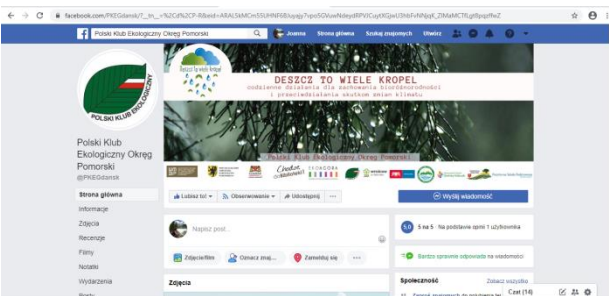
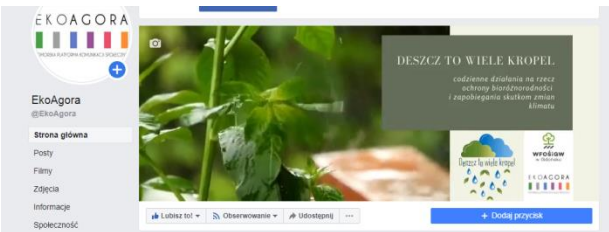
Prowadzono również mapping krytycznych punktów/problemów dzielnicy dzięki któremu powstała mapa. Mapa znajduje się w Bibliotece Kokoszki i jest aktualnie niedostępna. Naniesiono na niej punkty wynikające z obserwacji podczas spacerów (znajdują się na niej: miejsca występowania ważnych gatunków roślin, drzewa kwalifikujące się do wpisania na listę pomników przyrody, miejsca szczególnie zaśmiecane).

Przed rozpoczęciem cyklu warsztatów zadbano o przygotowanie kompleksowej graficznej identyfikacji projektu. Zaprojektowano logo, które pojawiało się na wszystkich pismach i materiałach związanych z projektem. Zaprojektowano również zakładki do książek, które wręczano uczestnikom. Wydrukowano ich 3 tys. na papierze z recyklingu, farbami wodnymi. Niosą przesłanie trafiające do sumień i zachęcające do ochrony środowiska. 250 woreczków na zakupy, uszyto z używanych firanek. Są świetnym przykładem upcyclingu i gospodarki obiegowej. Każdy woreczek ma metkę z logo projektu, realizatorów i WFOŚiGW.

W trakcie realizacji projektu stworzono i obsługiwano zakładkę na platformie EkoAgora.pl. Stopniowo opublikowano 17 felietonów, które również sukcesywnie promowano.

Wszystkie działania promowane były na bieżąco w Internecie na stronach i profilach Facebooka, między innymi Stowarzyszenia Przyjaciół Dzielnicy Kokoszki, EkoAgora.

Wszystkie wpisy były publikowane też na twitterze, tam też zmieniono zdjęcie w tle.

Pod koniec realizacji podjęto na Facebooku promocję efektów projektu. Powstały między innymi filmiki promocyjne z ostatniego, podsumowującego wykładu Tomasza Rozwadowskiego z 10 marca 2020, na facebooku wersja krótka 30 s: <https://www.facebook.com/PKEGdansk/videos/214910889882579/> oraz wersja dłuższa - 3 min <https://www.facebook.com/EkoAgora/videos/222167465693795/>. Ostatni, podsumowujący warsztat został udostępniony na Youtube - wykład Tomasza Rozwadowskiego <https://www.youtube.com/watch?v=gG1B4Oon8K4&t=1995s> oraz podsumowanie projektu <https://www.youtube.com/watch?v=kb1CmzHmLoU&t=10s>.

Wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane. W trakcie warsztatów oraz w felietonach starano się kreować modę na zasobooszczędny styl życia z poszanowaniem środowiska naturalnego dla zachowania bioróżnorodności i przeciwdziałania skutkom zmian klimatu. Uczestnicy chętnie dzielili się swoim doświadczeniem i wymieniali dobrymi praktykami w codziennym postępowaniu.

Podczas wakacji prowadzono działania edukacyjne polegające na monitoringu stanu zanieczyszczenia rzek, poznawaniu ssaków morskich i wpływu człowieka na ich populację. W realizacji warsztatów wykorzystywano tablice edukacyjne wizualizujące problemy środowiskowe.

Wskaźniki:

- Przeprowadzono 9 warsztatów terenowych i stacjonarnych ze środków WFOŚiGW w Gdańsku – w celu promocji każdego ze spotkań przygotowywano każdorazowo plakat i zaproszenie. W formie cyfrowej ukazywały się one na FB PKE OP, SPDK i niektóre na EA. W formie papierowej każdorazowo drukowano ok 10 plakatów i 40-60 zaproszeń, które umieszczane były w zwyczajowych miejscach przekazywania informacji oraz w gablotach Rady Dzielnicy.
- 2 warsztaty terenowe i 3 monitoringi rzek pod względem zanieczyszczenia plastikiem jako wkład własny
- Blog/zakładka na portalu EkoAgora popularyzujący cykl – W zakładce umieszczono 17 wpisów związanych z zagadnieniami projektu. <https://ekoagora.pl/deszcz%20to%20wiele%20kropel/>

- Promocja projektu, animacji, bloga/zakładki – wpisy na FB PKE OWP, SPDK i Biblioteki Kokoszki (załączniki ze statystykami z FB PKE OP, SPDK) również poprzez plakaty edukacyjno informacyjne
- Wpisy na twitterze EkoAgora
- 2 filmy na YouTube i 2 filmy na Facebooku EkoAgora
- Rozmieszczenie w dzielnicy Kokoszki 17 domków dla owadów zbudowanych podczas warsztatów,
- Wyprodukowanie 250 sztuk woreczków na owoce zaopatrzonych w logo projektu, WFOŚiGW i PKE OP

Efekt ekologiczny projektu:

- popularyzacja, wsparcie i wymiana dobrych praktyk dotyczących postaw prośrodowiskowych wśród uczestników, ich rodzin i sąsiadów,
- nadzieja na stopniowo łagodzony problem antropopresji dzięki wsparciu umiejętności podejmowania świadomych pro środowiskowych decyzji,
- dzięki przemyślanemu doborowi tematyki warsztatów podniesienie na wyższy poziom wiedzy dotyczącej gospodarki obiegowej, ograniczenia ilości i segregacji odpadów, odpowiedzialnych zakupów,
- wykazanie związku i budowanie w społeczności poczucia odpowiedzialności za środowisko i wpływu codziennych drobnych działań na jego jakość,
- zainspirowanie do aktywnych działań na rzecz środowiska – sprzątanie, zmniejszenie ilości produkowanych odpadów, odpowiedzialne zakupy, wspieranie przyrody (hotele dla owadów, sadzenie roślin miododajnych, sprzyjających ptakom...)

Wartością dodaną, nieplanowaną jest ratowanie gniazda bocianów, które zimą uległo uszkodzeniu. W tym działaniu wykorzystano porady lidera OTOP – Dariusza Ożarowskiego.

Ponadto zrealizowano, we współpracy z Gdańskimi Wodami i Pozytywną Szkołą Podstawową, nasadzenia roślin wodolubnych w parku deszczowym Azaliowa.

Trudności: niższa frekwencja związana z anomaliami pogodowymi – jesień 2019 była dość mokra, tak więc w dniach gorszej pogody liczba uczestników spacerów była niższa od zakładanej. Ostatnie spotkanie 10 marca 2020 odbyło się już w okresie zagrożenia Covid-19, zostało więc zarejestrowane i opublikowane aby umożliwić chętnym skorzystanie z przekazanych informacji <https://ekoagora.pl/w-poszukiwaniu-jakosci-srodowiska-miejskiego-nowe-wyzwania-w-xxi-wieku/>

Tego samego dnia Prezydent Miasta Gdańska odwołała wszystkie wydarzenia organizowane przez Miasto i instytucje zależne do odwołania. Dnia 12 marca 2020 zamknięte zostały wszystkie instytucje kulturalne i szkoły. Wydano zalecenie pozostania w domu, w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa. Uniemożliwiło to zebranie materiałów i podsumowanie projektu z partnerami na bezpośrednim spotkaniu.

Joanna Lepczak-Michalska

Maria Weber